

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060112

DOM
2025-02-17
Stockholm

Mål nr
M 11973-23

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-08-29 i mål nr M 453-23, se bilaga A

PARTER

Klagande

Länsstyrelsen i Södermanlands län
611 86 Nyköping

Motpart

L.S-K.

Ombud: K.K.

SAKEN

Ansökan om tillstånd för vattenverksamhet (anläggande av brygga) på fastigheten A i Strängnäs kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom, utom såvitt vad som förordnats om prövningsavgift och rättegångskostnader, och avslår L.S-K.s ansökan om tillstånd för vattenverksamhet.

Dok.Id 2157859

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen i Södermanlands län har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom och avslår ansökan om tillstånd för sökt vattenverksamhet.

L.S-K. har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Parterna har huvudsakligen anfört följande till stöd för sin respektive talan.

Länsstyrelsen i Södermanlands län

Den plats som ansökan avser omfattas av riksintresse för det rörliga friluftslivet enligt 4 kap. 1 och 2 §§ miljöbalken. Bryggan är inte en så kallad ersättningsbrygga. Sökanden är inte beroende av båt för att kunna nyttja sin fastighet då den kan nås via land. Önskemålet om båt- och badplats kan tillgodoses på annat sätt. Bryggan skulle få en avhållande effekt på allmänhetens möjligheter att röra sig i vattenområdet, vilket strider mot strandskyddets allemansrättsliga syfte. Sökandens intresse av att uppföra en ny brygga väger inte tyngre än strandskyddsintresset. Länsstyrelsens tidigare bedömning att vattenverksamheten inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan var felaktig.

L.S-K.

Hon har sedan 2001 betalat arrendeavgift till kommunen och har utgått från att det funnits en rätt att ha en brygga i arrendeområdet. Bryggan användes till bad och lek samt förtöjning av småbåtar som användes till utflykter och fiske. Arrendeavtalet är begränsat till ett år i taget. Enligt avtalet ska bryggan vara säker för allmänheten. Den gamla togs därför bort för att ersättas med en ny och säkrare brygga. Av arrendeavtalet framgår även att bryggan inte får förses med grind eller annat hinder och att allmänheten ska ha rätt att beträda bryggan. Allmänhetens möjligheter till förtöjning och livräddning samt tillgång till naturvärden i området säkras genom bryggan som

därmed är en tillgång för allmänheten. Vattenområdet utanför arrendeområdet är redan begränsat. Det finns inget som tyder på att området har höga naturvärden eller att sådana värden påverkas, vilket får stöd av att en omfattande brygganläggning uppförts i Lilleby som är beläget ca 350 meter från platsen. Länsstyrelsens tidigare bedömning att sökt åtgärd inte medför betydande miljöpåverkan är korrekt.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen har att ta ställning till om tillstånd kan meddelas för den sökta vattenverksamheten. Domstolen instämmer därvid i mark- och miljödomstolens bedömning att sökanden har erforderlig rådighet och att underlaget är tillräckligt för den prövning som behöver ske. När det gäller frågan om verksamheten är förenlig med strandskyddsbestämmelserna i 7 kap. miljöbalken gör Mark- och miljööverdomstolen följande bedömning.

Som mark- och miljödomstolen har uppgett kommer åtgärden vidtas inom område som omfattas av strandskydd. En förutsättning för att kunna meddela tillstånd är därmed att förutsättningarna för strandskyddsdispens är uppfyllda (se rättsfallen NJA 2008 s. 55 och NJA 2020 s. 1129).

Det står klart att det har funnits en tidigare brygga på platsen, men eftersom huvuddelen av bryggan togs bort redan 2015 och de delar som finns kvar är så pass förstörda att delarna inte kan bedömas utgöra en brygga, är det inte fråga om en s.k. ersättningsbrygga. Platsen där bryggan är tänkt att uppföras ligger inte inom en lagligen etablerad tomtplats och har inte heller redan tagits i anspråk på något annat sätt att det saknar betydelse för strandskyddets syften att anlägga en ny brygga på platsen. Det finns därför inte förutsättningar för dispens enligt 7 kap. 18 c § första stycket 1 miljöbalken.

Som särskilt skäl för dispens kan även beaktas om området behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området. L.S-K. har därvid anfört att bryggan i huvudsak är avsedd för bad och lek samt förtöjning av småbåtar som används till utflykter och

fiske. Länsstyrelsen har tidigare uppgett att det saknas anledning att anta att det finns höga naturvärden på platsen och de skyddsåtgärder som har föreskrivits får anses omhänderta den miljöpåverkan som kan uppstå. Samtidigt omfattas området av riksintresse för det rörliga friluftslivet. Även om allmänheten inte skulle utestängas från bryggan genom en grind eller liknande får den omständigheten att det är fråga om en relativt liten brygga med upp till tre förtöjda båtar antas leda till en viss privatisering av ett område som idag är allmänt tillgängligt. Det är inte heller visat att behovet av bryggan inte skulle kunna tillgodoses vid t.ex. en annan brygganläggning i närheten. Mark- och miljööverdomstolen anser att det därmed också saknas skäl för dispens enligt 7 kap. 18 c § första stycket 3 miljöbalken. Det har inte heller i övrigt framkommit något som innebär att det enskilda intresset av att få anlägga bryggan överväger de syften som strandskyddet avser att upprätthålla.

Sammanfattningsvis saknas det förutsättningar för strandskyddsdispens, vilket utgör hinder mot att ge tillstånd till vattenverksamheten. Mark- och miljödomstolens dom ska därför ändras på så sätt att ansökan om vattenverksamhet avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2025-03-17

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg, Gösta Ihrfelt och Petra Bergman, referent, samt tekniska rådet Claes Becker.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-08-29
meddelad i
Nacka

Mål nr M 453-23

PARTER

Sökande

L.S-K.

Ombud:

K.K.

SAKEN

Ansökan om tillstånd för vattenverksamhet (anläggande av brygga) på fastigheten A, Strängnäs kommun

Anläggnings-ID: 75796
Avrinningsområde: Mellan Norrström och Räckstaån
Koordinater SWEREF99 TM (N, Ö): 6569424, 625322

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ger L.S-K. tillstånd att inom arrendområdet (A), se bilaga 1

- påla för anläggande av brygga, och
- anlägga dels en brygga, huvudbryggan, förankrad i pålarna, dels en brygga ut till huvudbryggan.

Villkor för tillståndet

1. Bryggan ska byggas och aktiviteter bedrivs i huvudsaklig överensstämmelse med vad som redovisats i ansökningshandlingarna.
2. Vid bryggan får det finnas maximalt tre bryggplatser för båtförankring.
3. Huvudbryggan får maximalt vara 1,5 m bred och 5 m lång.
4. Spången ut till huvudbryggan får maximalt vara 11 m lång och 1,2 m bred.
5. Bryggan får ej förses med kjol eller räcken

Dok.Id 832837

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 69 131 07 Nacka	Sicklastråket 1	08-561 656 00 E-post: nacka.tingsratt@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	-	måndag – fredag 08:00–16:30

6. Arbetet med uppförande av bryggan får inte utföras under perioden 1 april till 30 juni.
7. Vid grumlande arbeten ska skyddsåtgärder vidtas.
8. Ett kortfattat kontrollprogram ska lämnas in till tillsynsmyndigheten en månad innan arbetet påbörjas.
9. Tillsynsmyndigheten ska meddelas när arbetet påbörjas.
10. Efter genomfört arbete ska sökanden till tillsynsmyndigheten ge in fotografier på den färdiga bryggan och dess placering.

Arbetstid

Arbetstiden för vattenverksamheten bestäms till ett (1) år från den dag då denna dom fått laga kraft.

Oförutsedd skada

Om den verksamhet som avses med tillståndet medför skador, vilka mark- och miljödomstolen inte har förutsett, får den skadelidande enligt 24 kap. 18 § miljöbalken framställa anspråk på ersättning. Sådana anspråk ska, för att tas upp till prövning, framställas till mark- och miljödomstolen inom fem (5) år räknat från arbetstidens utgång.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen fastställer slutligt prövningsavgiften till 1 500 kr.

Rättegångskostnad

L.S-K. ska utge ersättning för rättegångskostnad till - Länsstyrelsen i Södermanlands län med 4 000 kr, och
- A.S. och A.T. med sammanlagt 9 000 kr.

På beloppen utgår ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för domen till dess betalning sker.

YRKANDE

L.S-K. har yrkat att mark- och miljödomstolen ska ge henne tillstånd att inom arrendeområdet (A), se bilaga 1 och på plats som framgår av bilaga 2

- påla för anläggande av brygga,
- anlägga en brygga, huvudbryggan, förankrad i pålarna och en brygga ut till huvudbryggan, och
- att vid bryggan ha bryggplats för maximalt tre småbåtar.

Hon har också yrkat att mark- och miljödomstolen ska ge dispens från strandskyddet för anläggandet av bryggan.

Hon har vidare yrkat att tillståndet förenas med följande villkor:

1. Bryggan ska byggas och aktiviteter bedrivs i huvudsaklig överenskommelse med vad som redovisats i ansökningshandlingarna.
2. Maximalt tre bryggplatser för båtförankring.

Hon har slutligen angett att arbetstiden beräknas uppgå till ett år.

ANSÖKAN

Den ansökta bryggan avser att ersätta en tidigare brygga som togs bort 2015. Den tidigare bryggan var i dåligt skick. Dock finns den del som var gångstråk ut till huvudbyggnaden kvar. Hon äger fastigheten B och har ett arrendeavtal med Strängnäs kommun som ger rätt att ha en brygga på aktuell plats. Pålning för den nya bryggan har redan skett och fyra pålar är anlagda. Huvudbryggans bredd ska bli 2,5 meter. Om denna bredd anses innebära för stor miljöpåverkan kan hon minska bredden till 1,5 meter. Huvudbryggan ska ha en längd om 5 meter. Bryggan ut till huvudbryggan kommer att bli 11 meter lång och 1,2 meter bred.

Hon bedömer att bryggan medför en liten miljöpåverkan. Området för bryggans placering är inte i ett skyddat område.

Bottenmaterialet består av sand ca tre meter ut från stranden och övergår sedan till gyttja. Vid bryggans slut mot Mälaren är bottendjupet ca 1,9 meter. Botten sluttar nedåt i en nästan rak linje. Området där bryggan ska byggas har ingen växtlighet som påverkas av bryggan. Bottenlivet är inte rikligt eller unikt. Området för bryggan är redan idag skuggat helt eller delvis under sommarhalvåret. Under vintertid kommer denna naturliga skuggeffekt att täcka en större del av området. Mälarens nivåvariation under ett år, utifrån data från SMHI, är som mest mellan 0,41-1,42 meter enligt höjdsystem RH2000. Bryggan kommer att få en höjd över vattenytan som medger ljusinsläpp från sidan. Bryggan kommer inte att få en sidosarg som skulle minska ljusinsläpp. Brädorna kommer att placeras med mellanrum som möjliggör ljusgenomsläpp till underliggande vatten.

För att minska grumling av vattnet kommer befintliga järnrör att användas vid byggnation av bryggan som leder ut till huvudbryggan. Bryggan kommer att monteras upp med hjälp av båt under isbelagd tid och arbetena kommer därmed inte att påverka bottensedimentet. Maximalt kommer tre båtar att vara förtöjda vid bryggan. När arrendeavtalet upphör ska bryggan tas bort.

Hon har inte övervägt alternativa placeringar då hon valt att hålla sig till gällande bryggarrende med Strängnäs kommun. Olika utformningar av bryggan har övervägts. De alternativ som beaktats är flytbrygga och pålad brygga. Hon valde pålning då den är mindre underhållskrävande och enklare att sköta med tanke på vinterhalvåret. Pålning innebär också att vattenytan inte täcks vilket är positivt med tanke på ljusinsläpp samt att vattenflöden under bryggan är fria vilket gynnar syresättningen. Olika material har beaktats. Till pålarna valdes trä med träskyddsklass NTR A. För själva bryggan kommer träskyddsklass NTR A eller NTR AB att användas beroende på förväntad kontakt med vatten och mark. Material för skruv och bult kommer att bli av rostfri kvalitet A2 eller A4.

INKOMNA YTTRANDEN

Länsstyrelsen i Södermanlands län har tillstyrkt att tillstånd enligt ansökan kan meddelas. Länsstyrelsen har vidare anfört i huvudsak följande: Det har funnits en

brygga på platsen tidigare och det finns inte någon anledning att anta att det finns höga naturvärden på platsen. En rimlig bredd för bryggan är högst 1,5 m för att minska påverkan på växt- och djurliv genom skuggning. Av samma anledning bör bryggan inte vara försedd med kjol.

Tillståndet bör förenas med följande villkor:

- För bryggan får det finnas maximalt tre bryggplatser för båtförankring
- Huvudbryggan får maximalt vara 1,5 m bred och 5 m lång
- Spången ut till huvudbryggan får maximalt vara 11 m lång och 1,2 m bred.
- Bryggan får ej förses med kjol eller räcken
- Arbeta får ej utföras under perioden 1 april till 30 juni.
- Vid grumlande arbeten skall skyddsåtgärder vidtas.
- Ett kortfattat kontrollprogram ska inlämnas till länsstyrelsen en månad innan arbetet påbörjas.
- Tillsynsmyndigheten ska meddelas när arbetet påbörjas.
- Efter genomfört arbete skickas dokumentationen in till tillsynsmyndigheten.
- Oförutsedda händelser ska meddelas till tillsynsmyndigheten.

Länsstyrelsen har vidare yrkat ersättning för rättegångskostnader.

A.S. och **A.T. (C)** har anfört i huvudsak

följande: De har inget emot att enskilda bryggor byggs, men vänder sig emot att detta sker nu och utan en dialog med dem som berörda. De har i kontakt med Strängnäs kommun fått information om att bryggarrendena som finns i anslutning till deras tomt skulle sägas upp. Det är då märkligt att en ny brygga får anläggas i direkt anslutning till deras tomt, eller kanske t.o.m. inne på deras vatten. Deras tomt används inte sällan som parkering för trafik till arrendebryggorna.

Placeringen av bryggan stämmer inte överens med de ritningar som getts in i målet. På ritningarna ser det ut som om att befintlig/ny brygga är placerad 10-12 meter från deras tomtgräns. Det stämmer inte utan bryggan ligger i direkt anslutning till deras tomtgräns. Båtar som anläggs vid den sida av bryggan som vetter mot deras tomt kommer att ligga inne på deras vatten. Den brygga som tillstånd söktes för är

större än den tidigare bryggan. De fyra pålar som redan slagits ned ligger möjligtvis någon meter från deras tomtgräns.

Domstolen bör föreskriva att vare sig brygga, båt eller förtöjningsanordning får inkräkta på deras vattenfastighet. Vidare ska motpart stå för framtagande och kostnader för en förrättningskarta från Lantmäteriet så en juridisk fastighetsgräns i vatten kan redovisas i sökandens ansökan. Ansökan torde inte ens vara giltig så länge den saknar denna gräns. Sökanden bör inte få påbörja uppförandet av bryggan innan en juridisk fastighetsgräns i vatten är fastställd och bryggan förhåller sig till denna gräns på ett acceptabelt sätt. Sökanden bör åläggas att snarast flytta felaktigt placerade och slagna bryggpålar.

Vidare önskar de få besked om var båtarna avses att förvaras när de inte är i sjön. Nu ligger en båt nästan ute i körbanan vilket försvårar för dem att underhålla och vinterunderhålla vägen. De båtar som finns i området är inte märkta med ägare och kontaktuppgifter vilket kommunen uppmanat till. Såvitt de förstår ingår inte område/plats för vinterförvaring i arrendet. Hur är avsikten att sökanden ska ta sig till bryggan då det inte finns några parkeringsmöjligheter nere vid området. De accepterar inte att deras in- och utfart blockeras eller att deras tomt används för parkering.

De har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Sökandens bemötande

Länsstyrelsen i Södermanlands län

Hon har inga kommentarer till länsstyrelsens förslag till villkor eller yrkande om ersättning. Hon accepterar länsstyrelsens uppfattning att bryggan får vara maximalt 1,5 meter bred även om hon anser att en bredd om 2,5 meter inte innebär någon signifikant större påverkan på växt- och djurlivet.

A.S. och A.T.

Hon har inte för avsikt att inkräkta på fastigheten C eller dess vattenområde. Den nya bryggan avses att uppföras inom samma område där den tidigare bryggan låg och kommer inte att ligga i anslutning till eller inom fastigheten C. De båtar som förankras vid bryggan, med en längd mellan 5-8 meter, kommer inte in på vattenområdet till C. Hon har rådighet för området för vattenverksamheten.

Hon ska inte behöva stå för några kostnader som avser klargörande av gränsdragningar eftersom bryggan ska anläggas inom det område som anges i arrendavtalet. Hon har vidare inte i något skede hävdad att fastighetsgränserna på mark eller vatten är felaktiga. Bryggbyggnationen kommer inte att påbörjas innan det finns ett tillstånd från domstolen. De bryggpålar som slagits ned ligger inte felaktigt. Förvaringen av båtarna kommer, förutom i fråga om den vita roddbåten, inte ske i anslutning till bryggan eller inom fastigheten A. Den vita roddbåten önskar hon få förvara på samma sätt som tidigare. Den vita roddbåten är märkt. Transporter till bryggan sker främst genom promenader. De gånger bil använts har den inte parkerats inom C.

Om det finns en osäkerhet om bryggans placering i förhållande till gränsen till C föredrar hon att flytta bryggan något västerut i stället för att låta Lantmäteriet utreda gränserna. Båtarna kan då förtöjas på bryggans västra sida i stället.

Hon motsätter sig att betala yrkade kostnader. Den utredning som tillförts ärendet har inte bidragit till något klargörande avseende gränsförhållandena.

DOMSKÄL

Rådighet

För att få bedriva vattenverksamhet ska verksamhetsutövaren ha rådighet över vattnet inom det område där verksamheten ska bedrivas (2 kap. 1 § lagen [1998:812] med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet). Var och en har

rådighet över det vatten som finns inom hans fastighet. Rådighet över en fastighets vatten kan också någon ha till följd av upplåtelse av fastighetsägaren, se 2 kap. 2 § samma lag.

Den ansökta bryggan avses att anläggas vid stranden på fastigheten A. Sökanden har inkommit med en vattenrättsutredning som visar att till fastigheten A hör det vattenområde som är närmast fastighetens strand, se 1 kap. 5 § jordabalken. A ägs av Strängnäs kommun. Sökanden har gett in ett arrendeavtal enligt vilket Strängnäs kommun till sökanden upplåter rätt att utnyttja visst arrendeområde för brygga. Avtalet, som ingicks 2001, gäller numera för ett år i taget. Om avtalet ska sägas upp ska det ske senast sex månader före arrendetidens utgång. I annat fall förlängs avtalet med ett år i sänder. Vid avtalets upphörande ska arrendatorn ta bort bryggan om inte annat skriftligen överenskoms. Till arrendeavtalet är bifogat en bilaga där arrendeområdet är markerat. Enligt avtalet uppskattas området till 25 m².

Det är tydligt att syftet med arrendeavtalet är att möjliggöra den vattenverksamhet, uppförande av brygga, för vilken tillstånd nu söks. Arrendeavtalet, som löper för ett år i taget, har hittills löpt under mer än 20 år. Med hänsyn till att det är fråga om en vattenverksamhet med mycket begränsad omgivningspåverkan, att vattenverksamheten helt ryms inom arrendeområdet samt att det vid upphörande av arrendeavtalet är enkelt att ta bort bryggan och återställa platsen, bedömer domstolen att sökanden, trots att arrendeavtalet endast löper för ett år i taget, har visat på erforderlig rådighet (jfr Mark- och miljööverdomstolens avgörande den 19 december 2019 i mål nr M 4981-19).

En fråga som uppkommit i målet är om ansökt brygga, eller de båtar som avses att placeras vid den, skulle hamna inom vattenområdet till fastigheten C.

Domstolen uppfattar inte att arrendeområdets lokalisering enligt arrendeavtalet är ifrågasatt, utan invändningen från fastighetsägarna till C synes vara att den faktiska placeringen av nu ansökt brygga är utanför arrendeområdet och i stället intill gränsen till fastigheten C.

Av ansökan framgår att ansökt brygga ska placeras inom arrendeområdet. Det är bara denna placering som sökanden har rådighet för. Enligt domstolen framgår av figur 1 i ansökan, se bilaga 2, att ansökt placering är inom arrendeområdet, se bilaga 1. I det underlag som sökanden och sakägarna gett in i målet anges några alternativa dragningar av gränsen i vattenområdet mellan fastigheterna A och 1:22. Oaktat detta går det utifrån underlaget ändå att dra slutsatsen att en brygga uppförd inom arrendeområdet inte kommer att hamna inom vattenområdet till C.

Skulle större båtar riskera att hamna inom vattenområdet till fastigheten C finns möjlighet att förtöja dessa på bryggans andra sida. Mot denna bakgrund finns det ingen anledning att inom ramen för denna tillståndsprövning utreda den exakta dragningen av gränsen i vattenområdet.

När det gäller placeringen av de fyra redan anlagda pålarna konstaterar domstolen att tillståndsprövningen avser endast den placering som anges i ansökan. Skulle det visa sig att pålarna placerats på en annan plats än den som domstolen ger tillstånd till, är det en fråga som får hanteras inom ramen för tillsynen. Det är sökandens ansvar att visa att tillståndet och villkoren för detta följs.

Miljökonsekvensbedömning

Länsstyrelsen i Södermanlands län har den 8 december 2022 beslutat att en brygga på fastigheten A inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Detta beslut får enligt 6 kap. 27 § miljöbalken inte överklagas särskilt. Frågan om verksamhetens miljöpåverkan prövas i stället inom ramen för prövningen av ansökan.

Även inom ramen för framtagande av en liten miljökonsekvensbeskrivning ska det ske ett samråd, se 6 kap. 24 § miljöbalken. Sökanden har samrått med Länsstyrelsen i Södermanlands län samt med Miljönämnden i Strängnäs kommun. I mark- och miljödomstolen har fråga uppkommit om sökanden inte också bort samråda med ägaren till den angränsande fastigheten C.

I detta fall är det fråga om uppförande av en brygga på en plats där det redan funnits en brygga under lång tid. Såvitt framkommit har den tidigare bryggan inte inneburit några olägenheter eller skador på omgivningen. Länsstyrelsen har vidare bedömt att sökt verksamhet inte medför en betydande miljöpåverkan. Varken länsstyrelsen eller miljönämnden har haft något att erinra mot ansökan. Genom vad som sålunda är känt om den ansökta verksamheten och dess effekter gör domstolen bedömningen att även om fastighetsägarna till grannfastigheten borde ha ingått i den krets med vilken sökanden genomförde samråd, har den bristen läkts genom att dessa fastighetsägare har fått möjlighet att yttra sig i mark- och miljödomstolen.

Eftersom verksamheten inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan behöver en specifik miljöbedömning inte genomföras, utan det är tillräckligt att sökanden i en liten miljökonsekvensbeskrivning lämnar de upplysningar som behövs för en bedömning av de väsentliga miljöeffekter som verksamheten kan förväntas ge (6 kap. 47 § miljöbalken). Något krav i 6 kap. miljöbalken på godkännande av en liten miljökonsekvensbeskrivning finns inte. Domstolen har dock enligt 22 kap. 11 § miljöbalken ett ansvar för att utredningen i målet får den inriktning och omfattning som krävs.

Mark- och miljödomstolen anser att det underlag som finns i målet är tillräckligt för den prövning som domstolen har att göra.

Strandskydd

Sökt åtgärd kommer att vidtas inom område som omfattas av strandskydd. Åtgärden är förbjuden att utföra inom ett strandskyddsområde (se 7 kap. 15 § miljöbalken). Vid tillståndsprövning av vattenverksamhet ska hänsyn tas till om verksamheten är avsedd att bedrivas i ett strandskyddsområde. En särskild dispensprövning ska då inte göras (jfr 7 kap. 16 § 2 miljöbalken), men en prövning likartad den som skulle ske om det var fråga om dispens ska ske inom ramen för prövningen av vattenverksamheten. Det finns i regel hinder mot att meddela tillstånd till vattenverksamheten om förutsättningarna för dispens från strandskyddet inte är uppfyllda, se NJA 2008 s. 55.

En brygga är en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet (se 7 kap. 18 c § första stycket 3 miljöbalken). I detta fall har det tidigare funnits en brygga på platsen. Delar av denna brygga finns fortfarande kvar. Även om den brygga för vilken tillstånd nu söks tar i anspråk ett större vattenområde än det som den kvarvarande bryggan tar i anspråk, är utökningen ändå marginell jämfört med dagens förhållanden och kan, med de villkor som föreskrivs, inte heller antas påverka livsvillkoren för djur- och växtliv på land och vatten. Sammantaget är åtgärden därmed förenlig med strandskyddets syfte (se 7 kap. 13 och 26 §§ miljöbalken). Förutsättningar för dispens föreligger därmed och strandskyddet utgör i sig inget hinder mot att tillstånd ges till sökt verksamhet.

Villkoren

Sökanden har föreslagit vissa villkor för verksamheten. Länsstyrelsen har därefter begärt att föreslagna villkor kompletteras med ytterligare villkor, vilket sökanden har accepterat.

Domstolen anser att de villkor som sökanden och länsstyrelsen har föreslagit i huvudsak är rimliga och ändamålsenliga. Domstolen delar länsstyrelsens bedömning att en rimlig bredd på bryggan är högst 1,5 m. Detta för att minska påverkan på växt- och djurliv genom skuggning. Av samma anledning bör bryggan inte vara försedd med kjol. Det framstår också som rimligt att sökanden upprättar och ger in ett enklare kontrollprogram

Länsstyrelsen har förelagit att skyddsåtgärder ska vidtas vid grumlande arbeten. Domstolen instämmer med förslaget och bedömer att en lämplig skyddsåtgärd är att inhägna arbetsområdet med siltgardin om grumlande arbeten ska utföras.

Länsstyrelsens har även föreslagit att sökanden efter genomfört arbete ska skicka dokumentationen in till tillsynsmyndigheten. Domstolen, som anser att det är något otydligt vad för dokumentation som avses, anser att det är tillräckligt att sökanden

skickar fotografier till länsstyrelsen som visar den färdigställda bryggan och dess placering.

Länsstyrelsen har vidare föreslagit att oförutsedda händelser ska meddelas till tillsynsmyndigheten. Enligt domstolen är det oklart vilka händelser som avses. Domstolen anses att villkoret inte behövs utan att verksamheten regleras tillräckligt genom övriga villkor.

Även A.S. och A.T. har anfört att tillståndet bör förenas med vissa villkor.

Frågan om bryggans placering i förhållande till arrendeområdet och fastighetsgränsen till C är omhändertagen genom att tillstånd endast ges till en placering av bryggan inom arrendeområdet. Någon inmätning av fastighetsgräns är därmed inte nödvändig. Domstolen anser att en tillräcklig uppföljning av bryggans utförande och placering sker genom villkoret om att sökanden ska ge in fotografier till tillsynsmyndigheten. Om tillsynsmyndigheten då skulle anse att det är oklart om bryggan har uppförts i enlighet med tillståndet och dess villkor har myndigheten möjlighet att begära att sökanden ger in den dokumentation som behövs för att visa tillståndet följs.

Sökanden har på ett tillräckligt sätt redogjort för transporter till och från bryggan och att båtarna, men undantag av en mindre roddbåt, inte kommer att förvaras vid bryggan vintertid. Om en förvaring av roddbåten kan medges utanför arrendeområdet, dvs. på annan plats inom fastigheten A, är i första hand en fråga för fastighetsägaren, dvs. Strängnäs kommun. Tillståndet ger inte sökanden någon rätt till parkering eller transporter inom fastigheten C. Om så ändå sker är det en fråga för tillsynsmyndigheten. Sammantaget bedömer domstolen att några ytterligare villkor inte behövs utöver de som framgår av domslutet.

Arbetstid och oförutsedd skada

Sökanden har föreslagit en arbetstid om ett år vilket framstår som rimligt.

Tillståndet bör även ange en tid för framställan av oförutsedda skador, se 22 kap. 25 § 14 samt 24 kap. 18 § miljöbalken. Denna tid bör bestämmas till fem år från arbetstidens utgång.

Prövningsavgift

En prövningsavgift om 1 500 kr är skälig. Avgiften är betald.

Rättegångskostnader

Enligt 25 kap. 2 § första stycket miljöbalken svarar i ansökningsmål om vattenverksamhet sökanden för sina egna och motpartens kostnader i mark- och miljödomstolen. Ersättning för rättegångskostnad ska motsvara kostnaden för rättegångens förberedande och talans utförande jämte arvode till eventuellt ombud om kostnaden skäligen varit påkallad för tillvaratagande av partens rätt (18 kap. 8 § rättegångsbalken).

I målet har yrkande om ersättning för rättegångskostnader gjorts enligt följande:

- Länsstyrelsen har yrkat ersättning med 4 000 kr, allt avseende arbete.
- A.S. och A.T. har yrkat ersättning med 134 508 kr. I beloppet ingår kostnad för eget arbete samt för vissa utlägg.

Sökanden har vitsordat yrkad ersättning från länsstyrelsen. Domstolen anser att yrkad ersättning från länsstyrelsen är skälig och därför ska dömas ut.

Sökanden har motsatt sig ersättningsanspråket från A.S. och A.T. med hänvisning till att kostnaderna är hänförliga till klargörande av gränsdragningar vilket saknar relevans i målet eftersom bryggan ska anläggas inom det område som anges i arrendeavtalet.

Rätt till ersättning för rättegångskostnader har den som är sakägare till följd av att man påverkas av den ansökta vattenverksamheten, dvs. i detta fall uppförandet av den ansökta bryggan. Domstolen anser att platsen där bryggan avses att uppföras

ligger så nära gränsen till A.S. och A.T. fastighet att de är att betrakta som sakägare i målet. De är därför berättigade till viss ersättning för sina kostnader.

Målet i mark- och miljödomstolen har rört en mindre vattenverksamhet med endast liten omgivningspåverkan. Målet har inte rört några mer omfattande eller komplicerade tekniska frågor. I ett ansökningsmål enligt miljöbalken ligger bevisbördan på sökanden och domstolen har ett långtgående utredningsansvar. Som utgångspunkt ska därför enskilda sakägare inte behöva anlita egna tekniska sakkunniga.

A.S. och A.T. invändningar mot den sökta verksamheten har i huvudsak rört bryggans faktiska placering i förhållande till den placering som anges i ansökan. Som domstolen anfört tidigare är detta en fråga som hanteras inom ramen för tillsynen. I detta fall anser domstolen inte att det varit motiverat för A.S. och A.T. att inhämta underlag från Kartverkstan AB eller Snidare Arkitekter AB. Någon ersättning för dessa kostnader och för kostnader för eget arbete som avser kontakter med dessa företag ska därmed inte utgå. Kostnader avseende inmätning av nedslagna pålar eller fotografering av påbörjad brygga ska inte heller ersättas då även dessa kostnader avser frågor som får hanteras inom ramen för tillsynen.

A.S. och A.T. har även yrkat ersättning för eget arbete som avser genomläsning av handlingar i målet och upprättande av egna inlagor. Vid beräkning av vad som ska ersättas när en fysisk person utför arbete i ett mål ska det enligt praxis som i regel göras en försiktig bedömning av vad som utgör skälig ersättning. Av vikt är då bl.a. målets beskaffenhet och omfattning, dess betydelse för parten i ekonomiskt eller annat hänseende samt det sätt på vilket talan har utförts, se Högsta domstolens beslut den 16 februari 2023 i mål nr Ö 1026-23.

A.S. och A.T. har inte företrätts av något ombud. Det har vidare varit en brist att sökanden inte samrått med dem i samband med upprättandet

av ansökan. Denna brist har medfört att A.S. och A.T. först i mark- och miljödomstolen har fått ta del av ansökan. Samtidigt har målet varit av begränsad omfattning och inte avsett någon komplicerad fråga. Som domstolen tidigare har konstaterat har de omständigheter som A.S. och A.T. fört fram huvudsakligen avsett frågor som ligger utanför den prövning som sker i tillståndsmålet. Mot denna bakgrund anser mark- och miljödomstolen att A.S. och A.T. får anses skäligen tillgodosedda med 9 000 kr avseende arbete.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 3 (MMD-01)

Överklagande senast den 19 september 2023.

Malin Wik

Tony Persson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Malin Wik, ordförande, och tekniska rådet Tony Persson.